

FØROYAR Í DAG

Ritstjórar: W. HEINESEN og HEDIN BRÚ

Berserkar.

Einaferðina var tað ein drongur sum æt Victorinus. Eitt undarligt navn, helt fólk. Men hann kann vera skilamaður fyri tað, uggaðu foreldrin seg. Tey høvdu rópt hann eftir føðingardeginum, børnini vóru so nógv, at tey høvdu ongan at kalla upp longur.

Victorinus vaks upp úti á Geil um. Kloddutur og halvnakin leyp hann um túnini við sínum frostknútum og sínum saks, týðaði inn til fólk og fekk ein bita tá ið til bar. Heina var einki. Sakfararnir høvdu verið har, og teir leivdu einki eftir til Victorinus uttan eina lavna móðir og ein avdottan faðir. Og tey báðu hvørt í sínum heraldshorni. Victorinus skuldi eita at vera hjá móðirini. Hini børnini vóru í Amerika.

Men drongurin treivst, vaks og styrknaði og fór at fiska. Tað var ikki tann toskur í Atlantshavinum, hann ikki dróg. Og longu fíntan ara gamal slóg hann stóran lerarir og drakk sum ein kallmaður. Menninir bóru tíðindir um hann heim aftur í bygdina og undraðust. Byggin undraðist.

Tann gamli faðir hansara fór hús úr húsi og rósti soninum: »Gresilig styrki«, lat hann at, »bara sonurin heldur til tað. Hetta er ovnógv styrki at vera í einum manni, hann skræðir seg sundur«. Fólk dæmdi væl at hoyra hetta og settu gamla til borðs. Har sat hann so og át, og smátt um smátt fyllti hann út í aftur skinnið, sum hevði verið ov stórt alla hesa tíðina síðani sakfararnir vóru har.

Húsagangurin hevði beint fyri móðirini, helt fólk, hon misti málið og stongdi seg inni. Mannin vildi hon ikki stiggja. Kom hann á gátt varð hann útkoyrdur, og fór hann ikki við góðum, legði hon á hann.

Men tíðindini um sonin mannaðu hana upp, ein úrmælingur, hann Victorinus, søgdu tíðindini. Og hon fekk livshug aftur, tók sær fyri at veva fyri fólk og fekk eitt sindur burtur úr tí. Hon tók at leingjast eftir honum, og tann dagin teir skuldu koma aftur um heystið, hampaði hon húsið og setti seg við stokkum út undir veggina at biða. Har sat hon so ímillum angandi desir í skínandi heystsól og hugdi eftir skipinum.

Hon sá út yvir dastið av bygdini og strondina.

Men sonurin kom avdottin upp á land, rívin og skræddur av bardaga. Nakrir menn bóru henni hann inn og lögdu á gólvið. Eina løtu sat hon staroygd og dólsk uppi yvir honum, men so tók hon sær um reiggj. stongdi hurðina og fór at pjøka um hann, fekk sær lunkað vatn og tvó honum. Nasarnar høvdu blött, tað lógu skorpur niður undir hokuna og inn undir klørkrarnar. Undir eyganum var ein stór blá blæma. Fåa hann upp vóru ikki vegir til, men hon fekk styvlarnar burtur av honum og rekkjuvág undir hann, so reiddi hon upp sum hann lá. So setti hon seg aftur at binda og tók tað toluligari, hann var tá afturkomin, tað var tað besta. Kannuna helt hon heita og setti døgurða út á, eingin visti nær ið hann vaknaði aftur.

Tá rykkti í hurðina, men hon var stongd og konan læt ikki upp. Um eina løtu myrknaði fyri vind-eyganum. Tá var tað gamli, ið setti skortin inn íggjøgnum og bað lata sær upp, hann vildi siggja sonin.

Hon fór til vindeygad og bað hann lágmælt sleppa sær burt: »Ella skal tú fáa eitt træ um ryggin«.

Hann tók sitt uppaftur: »Lat upp fyri mær, eg vil siggja sonin!«.

»Tú hoyrir hvat ið eg sigi: Gakk burtur úr eygunum á mær, ella gevi eg tær eitt træ um ryggin.«

»Letur tú ikki upp, so bróti eg. Sonurin er ikki meira tín enn hann er min!«

»Tað sæst tá hvør ið brýtur!«

So setti hann økslina á hurðina og breyt klinkuna. Hon tók klovann og slóg, men hann latst ikki um vón, og so helt hon upp at og fór at gráta.

Hann bað hana ikki vera býtta og leika so í, hann ætlaði ikki at gera nakran háva: »Eg fari um eina løtu.«

Hann setur seg á gólvið hjá soninum og hyggur gjølla at honum, tekur hendurnar og skoðar tær: »Áhá, tær eru sum gásakrov«, letur hann at, so handlar hann skøvningarnar og armarnar upp eftir: »Orduligir vøddar, gamla, ha?« Hann hyggur at konuni og lær: »Sovorðin sekstanárs drongur er

ikki til.« So fór hann aftur at trilva, fann eitt brennuvinsglas í einum lumma hjá honum og drakk tað.

Tá kom berserkangur aftur á gomlu. Hon kollvelti, hann á gólvið áðrenn hann visti av, tók í vangafjadrarnar og dukaði hendið í gólvið og traðkaði. Men hann tók tað við toli, sleppti sær upp aftur og fór av húsunum.

Hon setti tað brotnu klinkuna í aftur og stongdi sum frægast.

Seinni á degnum einaferð reiv Victorinus eyguni sundur og hugdi upp í tróðrið. Bitarnir mólu runt. Hann blundaði aftur —: »Hvussu er hetta verið, tað ber ikki til«. Hugdi aftur. »Jú, jú, teir mala runt«. Tróðurtreini og sperrurnar mala eisini runt. Hann blundaði aftur og grundaði yvir hvat hetta var. Tað barst honum fyri minnisbrot um snéristól, reipspuna, hann hevði sæð... reip... at binda við? Hann reiv eyguni sundur aftur og fekk eyga á móður sína og konufyrin, tey bæði mólu eisini runt. Tá sprakk hann á fetur og setti seg til móttverju: »Tit skulu fanan heldur enn binda meg!« Hann tók ein skammil og knæsaði døgurðapottin, so lægurin rann í eldin og einguvanin stóð undir lóina. Tá leyp móðirin hjartkipt til og tók hann. Tey brutust eina løtu, men so fall hon og svimaði.

Victorinus reiv dyrnar upp og út á geilarnar, smoygdi uppum armarnar, gekk so lágur eftir jørdini, klamsaði lógvarnar saman og beyð av: »Forbannað binda meg... hvør torir at koma? Eg skal ríva tykkum úr skorkum...!« So legðist hann á ein garð at ríva niður, sipaði grótið um túnini. Tað vóru bygdamenninir, hann handfór: »Hygg hvussu lættir tit eru í mínum hondum!« læi hann og grýtti avstað.

Fyrsti maður, ið legði fram at honum, var faðirin. Hann bardist sum ein vannlukka, men fall. »Har skal tú siggja — eg standi honum ikki kurl.« lat í hinum gamla, í tí hann fekk ein rennara tvørtur um garðin og seig niður í evjuna.

Tá leyp ein hvíttklæddur maður út úr einum hjalli og skuldi taka hann aftanífrá, men varð áhalsin. Victorinus var so inni undir honum beinan vegin og teir tókust á túninum. Faðirin kom sær upp

aftur á knøini og legði seg álspenstur fram á garðlagið at hyggja at: »Jesus eigi teg, sonurin, stytt teg saman, tú leggur pápa tín í grøvina, kemur tú undir — ein tortur, sum ikki verður niður aftur lagdur — tú, sum legði meg sum ein svísk, skal tú virða nakað um handa rakdyrilin!«

Victorinus vann og legði aftur á garðin at ríva niður. Men tá kom ein annar maður: »Er tú tann ræðuliga kempan, ið geipið gongur av? Líkari mátti tú fingið fyri hendurnar enn at verði garðbrótari!«

Victorinus leyp á.

»Nei, nei, fást ikki við, verð vaksni áðrenn tú øvar tær ímóti manni!« Hann lyfti hann upp frá túninum og fór avstað við honum.

Men tá kom øði í faðirin, hann hyrði seg aftanífrá inn í kæsætarnar á manninum, so hann fór øvugtur í túnið: »Tað skal ikki vera eitt undan Áarstinuni, ið leggur Lagsmannin! (Húsið, teir vóru úr, æt á Lag.) Feðgarnir jarðlögdu mannin og gamli legðist undir barkan.

Tá ógvaðust konufólkini og róptu morð. Menn tustu til og tóku sundur.

Tá móðirin vaknaði aftur, lógu báðir bundnir á gólvinum, og tveir vøkumenn sótu uppi yvir teimum. Victorinus svav aftur, men faðirin lá og brúkti seg, skeypiti kjálkahornini, og kallaði vøkumenninar. Einaferð var konan á veg við klovann og skuldi sláa, men vøkumenninir vendu henni aftur: »Slepp tær heldur út í okkurt annað hús, her verður ikki verðandi hjá tær í nátt.«

Men tað vildi hon ikki: »Eg fari ongan veg, fáit mær heldur gamla av húsinum, hann hevur einki at gera her!«

Tað var gaman í hildu vøkumenninir. »Men torir tú at vera einumøll eftir við Victorinusi?«

»Tað skuldi so verið, eg skuldi tá ikki ræðst min eigna son.«

So tóku teir gamla út fyri dyr, loystu bondini og góvu honum tey tvørtur um kjógvini: »Slepp tær nú til hús og ger ikki meira ónáðir!«

»Eg til hús, nei, slættis ikki, tað skulu ikki vera skarvarnir tit, ið koyra meg til hús!«. So leyp hann á aftur, men vøkumenninir hyrdu